BEDRIJFSPLAN
BEELD EN GELUIDSMUSEUM
2008 – 2013
(CONCEPT)

NADERE UITWERKING VAN EEN VOORSTEL TOT HET OPRICHTEN VAN EEN NIEUW MUSEUM ALS

- PERMANENTE OVERZICHTSTENTOONSTELLING
- KENNISCENTRUM
- OPLEIDINGSINSTITUUT

Samengesteld door Cor Draijer en Jelle Attema
foto's zijn afkomstig uit het archief van het Genootschap Oud Zandvoort

November 2006

Inhoudsopgave

Ten geleide



Zandvoort werkt hard aan zijn toeristische positie. Het gemeentebestuur heeft zich tot doel gesteld om zg. jaarrondattractie's te stimuleren. In de zomermaanden komen toeristen veelal voor de zon, zee, strand en de duinen. Bij slecht weer is de toerist snel uitgekeken in Zandvoort. Behalve het Zandvoorts museum en het Juttersmuseum zijn er geen plaatsen waar de toerist een bezoek aan kan brengen in Zandvoort. Het Zandvoorts museum trekt spaarzaam bezoekers en het Juttersmuseum is publiekstrekker, mede door de lage drempel en de gratis toegang. De musea dragen bij om Zandvoort tot een aantrekkelijke plaats te maken voor cultuurhistorisch en voorlichtend toerisme. Met een Beeld en Geluids Museum wordt een toegevoegde waarde gegeven aan het jaarrondtoerisme en de plaatselijke economie.



Dit jaar bezocht de 150-duizendste bezoeker het Juttersmuseum

1. Missie

Het ICOM, the International Council of Museums, aanvaardde in 1984 op zijn congres te Kopenhagen een omschrijving van het begrip museum als volgt:

Een museum is een permanente instelling ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst, die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, - wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.

Met bovenstaande omschrijving als uitgangspunt heeft het Beeld en Geluids Museum i.o. de volgende algemene missie geformuleerd:

In Nederland is voor zover bekend nog geen Beeld en Geluids Museum. In principe is het mogelijk om voor alles een museum in te richten. Een goed voorbeeld hiervan is het Strijkijzermuseum op het eiland Terschelling. Dit is meer een particuliere verzameling die tentoon wordt gesteld maar trekt toch jaarlijkse vele duizenden bezoekers die het leuk vinden om er naar toe te gaan. Apparaten om geluid te produceren bestaan er in vele soorten en maten. De heer J. Attema heeft een enorme collectie geluidsapparatuur opgebouwd die volledig ter beschikking staat voor het op te richten museum. Daarnaast is de toezegging gekomen van een andere particuliere verzamelaar om zijn collectie gedoneerd te krijgen, wanneer er een permanente tentoonstellingsruimte verwezenlijkt wordt. Tezamen vormt deze collectie een unieke verzameling die wereldwijd bij de top 5 kan behoren van complete collecties. Het Edison-museum in de verenigde Staten bijvoorbeeld wil heel graag de collectie overnemen. Echter, de heer Attema heeft te kennen gegeven de collectie voor Zandvoort te willen behouden en deze in onbeperkte bruikleen wil geven wanneer er een permanente tentoonstellingsruimte hiervoor beschikbaar komt. Een projector bestaat al sinds begin 1900, toen dwergen met een zogenaamde Toverlantaarn op kermissen lichtbeelden vertoonden. Behalve Toverlantaarns zijn er ook filmprojectoren in allerlei soorten en maten, zoals 8mm, super 8mm, 9,5mm, 16mm, 28mm en 35mm. De meeste formaten raken in onbruik door de oprukkende digitalisering. Ook worden diaprojectoren langzaam verdrongen door de zg. beamers die nog maar zo'n 15 jaar bestaan. Veel van deze apparatuur staan nog op zolders en hebben veelal geen waarde meer, behalve voor een enkele verzamelaar. Via een aantal contacten kan de beschikking worden verkregen over vele honderden projectoren die allemaal gebruikt kunnen worden bij een permanente tentoonstelling. Tevens zal een Beeld en Geluids Museum een aanzuigende werking gaan krijgen doordat bezoekers hun overtollige apparatuur willen schenken. Met dit in het achterhoofd denken wij dat het zeer zeker haalbaar is een Beeld en Geluids Museum op te richten die een aanzuigende werking op bezoekers gaat krijgen waaronder ook vele dagjesmensen die het leuk vinden de oude apparatuur in al zijn variaties te komen bekijken in Zandvoort. Daarnaast wil het Beeld en Geluids Museum adviezen verstrekken over digitalisering en bewerking van uit de tijd geraakte beelddragers in al zijn varianten.

Samengevat kent het museum een aantal basistaken, die onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden:

• Presenteren/tentoonstellen
Een belangrijke pijler waarop musea steunen is het tentoonstellen. De presentatie, zowel waar het de vaste opstelling (= eigen collectie) als de tijdelijke tentoonstellingen betreft, is (met de hiermee samenhangende publiciteit) het product waarmee musea naar buiten treden en bezoekers trekken. De collecties, gekoppeld aan de competenties van de medewerkers en vrijwilligers, vormen de kracht van het museum. De manier van presenteren zal zich meer en meer onderscheiden door het verhogen van de beleefwaarde en door het gebruiken van moderne computertechnieken.

• Informeren/educatie
Nog een belangrijke taak van een musea is het organiseren van educatieve programma's. Doel hiervan is diverse doelgroepen volwassenen en vooral kinderen op een aantrekkelijke manier in contact te brengen met technieken uit het verleden, kortom met onze culturele erfenis. Al naar gelang de tentoonstelling wordt er afgewogen welke middelen en activiteiten voor welke doelgroep(en) worden aangewend. Deze gedifferentieerde publieksbenadering vergroot de toegankelijkheid en heeft tot doel de bestaande publieksgroepen te verbreden, herhaling van bezoek te stimuleren en de deelname van het onderwijs te bevorderen.

• Behouden en beheren
Om de toekomstige collectie van het Beeld en Geluids Museum op een verantwoorde manier te kunnen beheren is het van belang te investeren in het registreren, conserveren en eventueel repareren van de apparatuur. Deze werkzaamheden zullen voor het publiek zichtbaar zijn, omdat hiervan een stuk educatie uitgaat. Overigens wil het Beeld en Geluids Museum deze activiteiten door middel van kleine tentoonstellingen en een restauratieatelier laten zien . Behoud en beheer zijn onmisbaar om het culturele erfgoed in goede staat te houden en om tentoonstellingen te kunnen organiseren.

• Verzamelen
Een belangrijke taak van het museum is de collectievorming. Het is een misvatting te veronderstellen dat wanner de collectie van het Beeld en Geluids Museum is opgebouwd, de verwerving als afgesloten kan worden beschouwd. Een museum dat zijn collectie niet aanvult, maakt een pas op de plaats, wat stilstand betekent. Stilstand is achteruitgang en een statische collectie is gedoemd geleidelijk aan belangstelling in te boeten. Naast aankopen bieden bruiklenen, schenkingen en legaten de mogelijkheid tot uitbreiding en verbetering van de collectie te komen.

2. Doelgroepen

De omvang van het aantal bezoekers bij de 320 musea in ons land is de laatste jaren tamelijk stabiel. In 1999 kwamen er 11.7 miljoen bezoekers, in 2000 12 miljoen en in 2001 11.8 miljoen. Bij twee categorieën van musea, die voor beeldende kunst en archeologie/historie (samen 50 musea), was er sprake van een bezoekerstoename. Uitgaande van 100% in 1999 bedroegen de percentages in 2000 en 2001 voor beeldende kunst 107 en 113 en voor archeologie/historie 141 en 177. De stijging van het aantal bezoekers was het sterkst in de provincies Noord- en Zuid-Holland. Het lijkt erop dat vooral de grote steden in trek waren.

Het museum gaat zijn marketing- en pr-activiteiten op de volgende doelgroepen richten:

• Toeristen
Veel verblijvende toeristen in Zandvoort zijn bij slecht weer 'dwalend'. Vaak wordt er een bezoek gepleegd aan steden rondom Zandvoort, zoals Haarlem en Amsterdam. Een bezoek aan het Beeld en Geluids Museum zal al gauw een hele morgen of hele middag duren, aangezien er zeer veel apparatuur op de markt is gekomen op het gebied van beeldprojectie in de afgelopen 100 jaar.

• Locale bevolking
Veel Zandvoorters zullen het leuk vinden een dergelijk museum op 'eigen bodem' te hebben en dit gaan bezoeken met vrienden en kennissen die niet in Zandvoort wonen.

• Scholieren
Deze doelgroep kan het Beeld en Geluids Museum gaan bezoeken in groepsverband in het kader van een schoolreisje of studiereis. Het museum zal zwaar inzetten op educatie, waardoor er - op alle niveaus - meer jongeren zullen worden geworven. Hiervoor zal nauw worden samengewerkt met onderwijsinstellingen.

• Regiobewoners
De positie van Zandvoort wordt in belangrijke mate bepaald door concurrerend aanbod uit de regio. Op de schaal van Kennemerland en regio Amsterdam is er nauwelijks sprake van concurrentie op het gebied van een dergelijke museale collectie. Concurrentie is er in mindere mate wel van het Filmmuseum in Amsterdam. Deze werd opgericht in 1946 en is het enige museum voor de cinematografie in Nederland. Het beschikt over een internationaal vermaarde collectie van ruim dertigduizend filmtitels – van 1895 tot nu. Maar het filmmuseum houdt zicht voornamelijk bezig met de verwerving van films en niet de bijbehorende projectoren.

• Dagjesmensen
Het Beeld en Geluids Museum moet in Zandvoort een leuk uitje worden met een langdurend bezoek aan Zandvoort. Hierdoor worden in de wintermaanden bezoekers getrokken die blijven 'hangen' in Zandvoort. Dit is alleen maar goed voor de plaatselijke economie, die met name in de wintermaanden toch wel op een laag pitje staat.

Het museum wil met nog veel meer groepen op stelselmatige wijze contacten onderhouden. Belangrijke klanten gaan sponsors en bedrijven worden. Bedrijven vinden het aantrekkelijk om in een bijzondere omgeving een presentatie te houden.

• Sponsors

Er zal een Stichting Vrienden van het Beeld en Geluids Museum worden opgericht, het streven is om te komen tot ca. 50 bedrijven, die lid zijn. Jaarlijks gaat de stichting met het museum activiteiten ontplooien en zamelt geld in, ter ondersteuning van aankopen door het museum. De vrienden zullen vaak hun eigen bedrijfsbijeenkomsten organiseren in het museum. Een goed voorbeeld van een dergelijke Stichting is de Stichting vrienden van het Legermuseum (www.vriendenlegermuseum.nl). De Stichting Vrienden van het Legermuseum ondersteunt het Legermuseum in Delft al sinds 1947. Onder meer door het bijeenbrengen van gelden voor de aankoop van voorwerpen die een aanvulling vormen op de collectie, het uitgeven/ondersteunen van publicaties over het museum of militaire historie en het organiseren/ondersteunen van evenementen. Bovendien fungeert het bestuur van de Stichting als klankbord voor de museumstaf en geeft het – gevraagd en ongevraagd – advies inzake in- en externe ontwikkelingen met betrekking tot het museum. Meer dan 1100 donateurs, in de wandeling ‘Vrienden’ genoemd, maken het werk van de Stichting mogelijk. Als tegenprestatie genieten zij tal van voorrechten die beslist de moeite waard zijn

• Musea

De contacten met andere musea zullen in omvang en intensiteit toe gaan nemen. Tentoonstellingen zullen daarom ook in samenwerking met andere musea - zowel in Nederland als en het buitenland - ontwikkeld en tot stand gebracht worden zodat er zeldzame apparatuur zoals toverlantaarns e.d. tijdelijk in eigen huis te bezichtigen zijn.



Voorbeeld van een museumzaal in het buitenland

3. Analyse huidige situatie

Het Beeld en Geluids Museum bestaat officieel nog niet. Het is een idee van de Jelle Attema en Cor Draijer. De heer Attema houdt zich bezig met voornamelijk geluidsapparatuur en Cor Draijer houdt zich bezig met voornamelijk filmapparatuur.

Het museum als kenniscentrum heeft als doel de plaats aantrekkelijk te maken voor bewoners en bedrijven. Met het museum als school wordt ingezet op het activeren van nieuwe categorieën publiek tot museumbezoek. Deze strategie is gebaseerd op de sterkten en zwakten en op de kansen en bedreigingen van het museum, die een gevolg zijn van ontwikkelingen in de samenleving. Om goede beleidsafwegingen te maken is het noodzakelijk inzicht te hebben in de mogelijkheden en ontwikkelingen van Beeld en Geluids Museum en welke ontwikkelingen op het museum afkomen (kansen en bedreigingen).

Middels workshops, waarbij bezoekers tegen een geringe vergoeding gebruik kunnen maken van apparatuur die eigendom is van het museum, kunnen de deelnemers zelf materiaal overzetten en dit bewerken. Deze workshops moeten o.a. gelden binnenbrengen door middels van het cursusgeld en de verhuur op locatie van de apparatuur.



Voorbeeld van de inrichting van een museumzaal in een buitenlands museum

4. Het museum als stimulans voor de plaats Zandvoort



Het Beeld en Geluids Museum zal door de activiteiten een uniek kenniscentrum zijn waarbij de permanente overzichtstentoonstellingen van geluidsapparatuur en beeldprojectoren de bezoekers trekt en waarbij de activiteiten zoals 78-toeren platen digitaliseren, magneetband overzetten naar cd, dia’s scannen, filmbewerking en digitaal monteren cursisten gaat trekken. Dit zal zich niet gaan beperken tot de lokale bevolking maar zal tevens regionaal, provinciaal en zelfs landelijk publiek gaan trekken.

Foto links: De grammofoon kent een zeer lange geschiedenis, de eerste apparaten hadden een veer die opgewonden moest worden met een slinger



Particuliere verzameling die in een te kleine ruimte niet goed tot zijn recht komt

5. Karakteristiek museum

De ontwikkeling van een museum in het huidige Gemeenschapshuis zal ertoe leiden dat dit karakteristieke pand behouden blijft. Het pand heeft een lange geschiedenis en nieuwbouw op deze locatie zal ongetwijfeld leiden tot verzet uit de buurt. Wat een museumbezoek aan het Beeld en Geluids Museum, als enige van Nederland in zijn soort juist uniek maakt, is de combinatie van het authentieke object en het verhaal. Om die gecombineerde kwaliteiten te kunnen leveren zijn goede zorg voor en ontsluiting van de collectie noodzakelijk. Het museum is zodoende een instelling met twee gezichten:

- Naar buiten toe is het een bruisende instelling die voortdurend samenwerkt met andere partijen om het publiek het maximale te bieden; gastvrijheid en educatie staan hoog in het vaandel. Voor de bezoeker is er alle gelegenheid te genieten van de meerwaarde van het museum als gebouw en met behulp van nieuwe computertechnieken blijft het niet hangen in het verleden maar staat het met beide benen in de maatschappij. De bezoeker kan tevens de in het pand gevestigde winkel bezoeken, die aansluit bij de sfeer van het geheel. De beleving staat centraal tijdens het bezoek. Naar binnen toe is het museum een instelling die gericht is op behoud van de collectie en uitbreiding van kennis waarbij de nieuwste technieken die er vandaag de dag zijn, laten zien hoe geluidsbelevenis en beeldprojectie in de loop van ruim 100 jaar is veranderd.

Kortom, het Beeld en Geluids Museum:

- sluit aan bij de wensen van het publiek,
- kent virtuele en fysieke bezoekers,
- richt zich op gastvrijheid en educatie,
- levert informatie op maat, onder andere via een nog op te richten website
- gebruikt de meerwaarde van het museum ten volle: beleving staat centraal,
- combineert kunst en geschiedenis,
- beschouwt de winkel als volwaardig product,
- geeft bij bezoek ook toegang tot virtuele informatie,
- is gericht op behoud en beheer van de collectie,
- is flexibel en werkt nauw samen met partners in en buiten de plaats en het land.

6. Strategische keuzes

Uit de keuze voor het Gemeenschapshuis dringen zich enige conclusies op. Is het pand wel geschikt als een museum? Er zijn grootse plannen en in het Louis Davids Carree komt het Gemeenschapshuis niet meer voor. Het pand staat op de nominatie om gesloopt te worden, o.a. vanwege achterstallig onderhoud, wordt er gezegd en het ontbreken van een nieuwe bestemming in het Louis Davids Carree. Terwijl juist het pand karakteristiek is, ideaal gelegen in het centrum en goed bereikbaar per openbaar vervoer met in de toekomst in de nabijheid een grote ondergrondse parkeergarage. De collectie die uiteindelijk tentoongesteld gaat worden, komt zeker niet tot zijn recht in een kleine ruimte en vereist daarom een groot oppervlak, mede door het soort. Immers, een projector heeft een afstand nodig om te kunnen projecteren en grammofoonspelers hebben grote koperen hoorns. Daarnaast heeft het Gemeenschapshuis als voormalige schoolgebouw een aantal zalen, waarin cursussen gegeven kunnen worden en waar voorstellingen kunnen worden met authentieke historische apparaten. Verder heeft het gebouw reeds alle publieksvoorzieningen, die er nodig zijn voor bezoekers zoals rolstoeltoegankelijkheid, toiletten en een bar. Hiermee kan het Beeld en Geluids Museum goed functioneren en kan het gebouw als 'cultuurmonument' worden gekoesterd.

Deze strategie heeft als kerndoel het trekken van zoveel mogelijk bezoekers, onder andere om daarmee de inkomsten te vergroten. Het museum is bij uitstek de plek waar veel mensen komen om de opzienbarende tentoonstellingen en voorstellingen te bewonderen, om kennis op te doen, om te flaneren en om anderen te ontmoeten. De herkenning is het transactiemiddel. Verwondering wekken is dan ook het criterium om apparatuur in de collectie op te nemen of te laten zien. De kwaliteit die het museum uitstraalt, maakt Zandvoort als voormalig vissersdorp de plaats voor bewoners en bedrijven aantrekkelijk op een zodanige manier dat 'trots op het dorp' ontstaat. Een positieve reputatie als woon- en werkomgeving is het beoogde effect. Daardoor worden interessante categorieën bewoners - bijvoorbeeld jonge tweeverdieners met belangstelling voor technische geschiedenis en bedrijven vastgehouden. Zandvoort is niet voor niets de meest vriendelijke MKB gemeente van Nederland. Bovendien ontstaat zo een aantrekkelijke standplaatskwaliteit voor nieuwe bewoners en bedrijven om zich juist in het centrum van Zandvoort te vestigen.



Een collectie zoals deze nu beschikbaar is, zal internationaal aanzien geven voor Zandvoort. Zandvoort zal meetellen en mee gaan doen met de grote musea en zal hierdoor een groot publiek bereiken waarbij de verwachting is dat het veel bezoekers zal trekken vanwege het ontbreken van een dergelijk museum in vrijwel geheel Europa

7. Het museum als School

Bij deze strategie is het kerndoel nieuwe categorieën bezoekers te activeren tot museumbezoek. Het betreft inwoners van Zandvoort en de regio die niet of nauwelijks op museumbezoek gaan. Binnen deze emancipatorische strategie vormen scholieren, jongeren en allochtonen belangrijke publieksgroepen (schoolreisje). Daarnaast dient het museum tegemoet te komen aan de vraag naar kennis van het bestaande museumpubliek. Iedereen kent nog wel de oude grammofoonplaten maar ze zijn in onbruik geraakt door de komst van de cd. Jongeren groeien tegenwoordig op met MP3-spelers en de I-Pod en kennen platen alleen nog maar van hun grootouders. Dia’s staan in grote getale op zolder en van de projectoren doet vaak de lamp het niet meer. Oude filmpjes worden overgezet op DVD maar de techniek en de meer dan 100-jarige geschiedenis is vrijwel iedereen onbekend. De eerste slapstickfilm ter wereld werd opgenomen in 1905 op het Zandvoortse strand (Een heertje zonder Pantalon). Wat film betreft heeft Zandvoort een zeer lange geschiedenis.

Het Beeld en Geluids Museum wil een museum zijn dat bij elke liefhebber van techniek bekend is, dat er door zijn uitstraling mede voor zorgt dat Zandvoort niet alleen een zon, zee en stranddorp is waar in de winter niks te doen is maar met het Beeld en Geluids Museum ook landelijke en zelfs internationale bekendheid kan krijgen met de wisselexposities.

Om de strategische keuzes de komende jaren tot uitvoering te brengen, behoeven de volgende punten worden ingevuld:

- Een eigen pand, (het Gemeenschapshuis)
- kwantiteit en kwaliteit (klantgerichtheid)
- toegankelijkheid collectie (registreren en tentoonstellen)
- publieksvoorzieningen (reparatieatelier, documentatieruimte, winkel, restaurant),
- educatieve voorzieningen
- het geven van lezingen
- het geven van workshops

8. Kosten

8.1 Inrichting

De inrichting van een nieuw museum kost geld. Echter, door de beschikbaarheid van een unieke collectie en het feit dat er nergens anders in Nederland een dergelijk museum aanwezig is, ontkomt het museum niet aan subsidies en sponsoring, aangevuld met inkomsten uit de entree, de winkel en de horeca. Wat de kosten zijn die nodig zijn voor de inrichting, daarvoor dient een investeringsonderzoek te komen.
Met de huidige beschikbare apparatuur kunnen de volgende semi-permanente tentoonstellingen worden verwezenlijkt:

1.) Overzichtstentoonstelling ‘Van toverlantaarn tot beamer’.
2.) Overzichtstentoonstelling ‘Van 8 tot 8’ (8mm film naar 8mm digitaal)
3.) Overzichtstentoonstelling ‘Filmprojectoren door de eeuwen heen’
4.) Pioniers in Zandvoort ‘waaronder Maurits Binger en Albert en Willy Mullens
5.) Overzichtstentoonstelling aanverwante artikelen, plakpersjes, grammofoonnaalden, geluidsboxen etc.
6.) Historische filmzaal waarbij met oude projectoren een authentieke sfeer wordt gecreëerd.

Waar mogelijk en zinvol zal bij de presentatie gebruik worden gemaakt van multimedia: via een koptelefoon hoort de bezoeker bijvoorbeeld een toelichting. Daarnaast kunnen er tentoonstellingen met uitgeleend materiaal worden gemaakt. Het is echter van belang dat het Beeld en Geluids Museum zich met de eigen collectie onderscheidt van andere musea en zo een unieke verzameling historisch erfgoed opbouwt.

8.2 Rondleiding op maat

Op aanvraag en tegen betaling kunnen bezoekers een rondleiding op maat krijgen, waarbij ook achter de schermen kan worden gekeken. Belangstellenden kunnen aangeven wat ze willen zien. Daarnaast wil het Beeld en Geluids Museum een vergaderzaal inrichten in oude stijl, waardoor de mogelijkheid wordt geschapen dat bedrijven er vergaderingen gaan houden in de ambiance van vroeger. Dit kan dan zowel tijdens als na sluitingstijd van het Beeld en Geluids Museum.

Om de collectie op een verantwoorde manier te kunnen beheren is het van belang te investeren in het registreren en conserveren danwel repareren van het historisch erfgoed. Te denken valt aan vrijwilligers die reeds gepensioneerd zijn en vroeger de apparatuur, zoals die in het Beeld en Geluids Museum aanwezig is, repareerde.

Een geautomatiseerde registratie van alle collectieonderdelen vormt de basis voor het museale beheer en voor de uitvoering van alle museale taken. Deze registratie is ook van belang voor de toegankelijkheid van de collectie voor educatieve doeleinden en voor de verbetering van het collectieverkeer tussen instellingen.

Te denken valt aan het uitlenen van apparatuur aan andere instellingen die een tijdelijke expositie houden over een bepaald onderwerp.

8.3 Horeca

Ter versterking van het Beeld en Geluids Museum als verblijf zijn passende horecavoorzieningen nodig. Het Beeld en Geluids Museum wil een all-in avond kunnen bieden waarbij het gebouw wordt afgehuurd en een bedrijf met zijn medewerkers kan vergaderen en eten. De ambiance en uitstraling van het Beeld en Geluids Museum moet hierin de doorslag geven. De horeca moet een attractie op zich vormen en een eigen publiek trekken, maar tevens open staan voor de bezoekers van het Beeld en Geluids Museum. Een museumbezoek in Nederland duurt gemiddeld anderhalf uur. Tussentijds of na afloop pauzeert men in het museumrestaurant, uitkijkend op het gerealiseerde Louis Davids Carree. Een projectteam zal zich moeten buigen over o.a. de soort horeca, de investeringen, de haalbaarheid, de verantwoordelijkheden en de werkverhoudingen.



Huidige ingang van het Gemeenschapshuis aan de Louis Davidsstraat

8.4 (Erfgoed)winkel
De op te richten winkel in het museum kan worden gerealiseerd op basis van het concept van de zogeheten Erfgoedwinkel.

De "Erfgoedwinkel" is een fenomeen op het gebied van cultuurtoerisme in Nederland en Vlaanderen. Het idee is een winkel in of vlakbij een museum of een monument te vestigen waar artikelen worden verkocht die herinneringen oproepen aan vervlogen tijden. Erfgoedwinkels geven enerzijds een bredere kijk op het historische erfgoed, en wekken anderzijds de interesse van een breder publiek voor cultuur en cultuurmonumenten. Aan het assortiment van de winkel denken wij aan:

- Boeken (ook 2e hands) over Zandvoort
- Nostalgische boeken (o.a.. Aap, Noot, Mies; Piggelmee; Ot en Sien)
- CD's en DVD's waarop Zandvoort voorkomt
- Fotokaarten , exclusief voor de erfgoedwinkel gemaakt.
- Nostalgische ansichtkaarten
- Ingelijste prenten , historische gravures en foto's
- Bouwplaten van oude apparatuur (Toverlantaarn, kompas, zonneklok, telescoop)
- Diverse souvenirs uit Zandvoort (o.a. kaarsen, vingerhoedjes, lepeltjes, koffiemokken, wijn- en borrelglazen, theeglazen, glas-in-lood ramen en glazen pullen, exclusief te ontwerpen)
- Kop en schotels, leesplankjes, blikken en puzzels met afbeeldingen van Ot en Sien
- Delftsblauwe tegeltjes met diverse Oudhollandse afbeeldingen.
- Oude geëmailleerde reclameborden
- Bramenwijn, Duinhoning en Duindoornlikeur

Personeel is duur en om te voorkomen dat de gemeente Zandvoort dit dure personeel aan moet nemen, wordt gedacht aan het huisvesten van een tweetal bedrijven in het pand, welke nauw aansluiten op de tentoonstellingen. Dit is een winkel en reparatiewerkplaats voor historische apparatuur, welke momenteel gevestigd is in Haarlem, De Gramophone Shop, (www.gramophoneshop.nl, eigenaar J. Attema) en het bedrijf Filmcollectief uit Zandvoort, (www.filmcollectief.nl, eigenaar C. Draijer). Door de aanwezigheid van deze bedrijven kan een aanwezigheid gegarandeerd worden gedurende de openingsuren en kunnen er tevens demonstraties worden gegeven.

9. Museum als Cultuurmonument

Bij het Beeld en Geluids Museum als Cultuurmonument gaat het om de presentatie van Zandvoort als woon- en werkmilieu met geschiedenis allure. Het Gemeenschapshuis kent een lange geschiedenis. Het zou zonde zijn deze geschiedenis niet te gebruiken en deze dus te verwerken in een overzichtstentoonstelling. Het gemeenschapshuis stamt uit het begin van de vorige eeuw en komt voor op vele oude foto's, toen het gebouw in gebruik was als school.

Museum als School
Het Beeld en Geluids Museum als school' moet een inspirerende leeromgeving zijn voor bezoekers uit alle lagen van de samenleving. Toegankelijkheid tot het (zelf) digitaliseren van dia's en het monteren van films op de computer zal hiertoe bijdragen. Het feit dat het gebouw vroeger reeds een school was, strekt tot de aanbeveling.

Het educatieve beleid is er op gericht bezoekers het 'gereedschap' aan te reiken waarmee ze zelf aan de gang kunnen onder begeleiding van een deskundige. Al dan niet tegen betaling. Te denken valt aan de verhuur op uurbasis van apparatuur waar men in het Beeld en Geluids Museum aan de gang kan gaan. Apparatuur waarvan een aanwezige deskundige precies weet hoe het werkt zodat de bezoeker van het Beeld en Geluids Museum in de gelegenheid wordt gesteld zelf aan de slag te gaan.

Bekend is dat museumbezoekers graag leren, behoefte hebben aan informatie over wat ze in een museum (gaan) zien. Wie eenmaal de smaak te pakken heeft wil meer: meer zien, meer weten, de eigen kennis uitbreiden en verdiepen. Niet iedereen wil echter hetzelfde leren en leren kan op veel verschillende manieren. Kunnen kiezen is belangrijk. Om tegemoet te komen aan de behoeften van uiteenlopende publieksgroepen moet het educatieve aanbod dan ook gelaagd zijn, niet alleen in niveau maar ook in de vorm waarin informatie wordt aangeboden. Behalve met kennis heeft toegankelijkheid ook alles te maken met presentatie: *hoe* je als bezoeker met het erfgoed wordt geconfronteerd - de context waarin het wordt getoond, de aantrekkelijkheid van de opstelling - is van invloed op de beleving. Te denken valt aan cursussen "Zelf uw eigen dia's scannen" met behulp van de aanwezige apparatuur in combinatie met een uitstekend diner.

'Stomme Film' muziek
Het Beeld en Geluids Museum denkt meer dan aan louter informatieoverdracht, het gaat ook om inleving, oproepen van sferen. Daarom werd in vroegere tijden de beeldprojectie van de zg. 'stomme film' opgeluisterd met passende muziek. Deze muziek, speciaal gemaakt voor weergave bij beeldmateriaal, wil het Beeld en Geluids Museum laten horen in een aantal zalen.

Themadag
Een themadag, georganiseerd met speciale rondleidingen, lezingen of workshops. Voor inwoners van Zandvoort en de regio zijn dit soort dagen een gelegenheid om op een bijzondere manier kennis te maken met het Beeld en Geluids Museum.

Cursussen, lezingen
Per seizoen wordt een programma aangeboden van korte cursussen/series rondleidingen en losse lezingen rond (delen van) de collectie of rond tentoonstellingen. De gastdocenten en rondleiders kunnen museummedewerkers, vrijwilligers of externe deskundigen zijn. Samenwerking met andere instellingen kan een toegevoegde waarde zijn. Op termijn en bij voldoende belangstelling zullen workshops, bijvoorbeeld diascannen, fotobewerking, filmdigitalisatie, geluidsrestauratie en de achterliggende techniek, worden gegeven.

Educatief atelier
Een educatief atelier is noodzakelijk om goed te kunnen inspelen op vragen uit het onderwijs, groepsbezoek voor te bereiden op een rondleiding of workshops te organiseren. Ook kunnen met activiteiten in het atelier nieuwe doelgroepen worden bereikt (bijvoorbeeld gezinnen met kinderen) en wordt de band met een bestaande doelgroep als 55-plussers verstevigd. In het educatieve atelier vinden o.a. de volgende activiteiten plaats: beeldbewerking voor scholieren, filmmontage voor volwassenen, filmklassen voor kinderen op de woensdag of zaterdagmiddag, repareren van projectoren en oude geluidsapparatuur, demonstraties en lezingen over de filmgeschiedenis, technische presentaties (nieuwe projectoren) en workshops. Het atelier heeft een capaciteit van maximaal 20 personen.



De blauwe tram reed tot 1957 dagelijks meerdere malen per uur voor de deur van de voormalige school 'B', thans het Gemeenschapshuis

10. Realisering toekomstvisie

Het museum staat in de startblokken om gerealiseerd te worden. Uiteraard kunnen niet alle onderdelen onmiddellijk worden verwezenlijkt. Het verkrijgen van een gebouw, verbouwing en aanpassing vergen een voorbereidings- en uitvoeringstijd.

Dit bedrijfsplan is een ***mogelijkheid*** tot de realisatie van een Beeld en Geluids Museum in Zandvoort. Het zal met voortschrijdend inzicht worden gecompleteerd c.q. worden bijgesteld. Diverse buitenlandse musea hebben interesse getoond om de collectie over te nemen en diverse plaatsen rondom Zandvoort tonen interesse om de collectie in hun gemeente onder te brengen. De collectie is zeer uniek en kan Zandvoort internationaal cultuur-historisch op de kaart zetten.

Planning
Willen we in Zandvoort komen tot een Beeld en Geluids Museum, dan zullen de voorbereidingen op korte termijn moeten starten. Hiervoor zal een aparte planning moeten worden opgesteld; in hoofdlijnen gaat het om de volgende zaken:

- beschikbaar stellen van een gebouw
- projectteam horeca
- projectteam inrichting museum
- plan indeling gebouwen
- plan horeca
- kosten
- raadsvoorstel
- selectie aannemer

11. SAMENVATTING CULTUURORGANISATIES

1. Inleiding

Het Culturele leven in Zandvoort is meer dan een verzameling van de instellingen Zandvoorts Museum, Juttersmuseum, Bomschuiten Bouwclub, Genootschap Oud Zandvoort en De Wurf. Samenwerking levert meerwaarde op, voor elkaar en voor Zandvoort. Bevordering van het culturele klimaat van Zandvoort is daarbij de doelstelling. Deze notitie geeft inzage in hoe de samenwerking de komende tijd haar beslag kan krijgen en maakt dwarsverbanden tussen afzonderlijke plannen. Deze notitie gaat verder niet uitdrukkelijk in op de onderlinge relaties van de individuele instellingen.

2. Uitgangspunten

Het kleinschalige centrum van Zandvoort is een, zo niet dé, pijler in het cultuurhistorische aanbod van Zandvoort. Dit centrum wil zich vanuit zijn historische identiteit als een hoogwaardige, gevarieerde, maar homogene mix van cultuur, vernieuwing, intimiteiten en gastvrijheid positioneren. In het gezellige centrum van Zandvoort vindt een permanente ontmoeting plaats tussen consument en cultuur, tussen oud en nieuw, tussen authentiek en hedendaags, tussen kwaliteit van toen en kwaliteit van nu. De pijlers zijn: klassieke kwaliteit, vernieuwing in presentatie (beleefwaarde), hoge culturele activiteit en een aantrekkelijke omgeving. Teneinde deze hoogwaardige, gevarieerde maar homogene mix van cultuur, vernieuwing, intimiteit en gastvrijheid te kunnen realiseren, zullen de spelers in het culturele leven van Zandvoort verbindingen met elkaar moeten aangaan. Uitgangspunt hierbij is dat de instellingen werken vanuit hun eigen identiteit en hun eigen kwaliteiten. Het Zandvoorts Museum en het Genootschap Oud Zandvoort beheren ieder hun eigen deel van de cultuurhistorie van Zandvoort. De collecties vormen de afzonderlijke, maar tegelijkertijd de gezamenlijke kracht van deze instellingen. De competenties van de medewerkers van de diverse instellingen op het gebied van beheer, toegankelijk maken en presentatie, geven een belangrijke toegevoegde waarde aan de collectieonderdelen. Dit moet vooral zo blijven en verder uitgebouwd worden. De meerwaarde ligt allereerst in het combineren van deze kernkwaliteiten. Sturend bij de verbindingen van inhoud en presentatie is de marketing. Verbindingen moeten worden gelegd in de marketing, waarbij het credo 'Zandvoort heeft meer dan strand alleen’ leidend moet zijn voor de instellingen in Zandvoort. Hiermee sluit de marketing aan bij de verwezenlijking van jaarrond-attracties in Zandvoort.

3. Verbindingen

Bovengenoemde uitgangspunten vormen het gezamenlijke fundament voor de verschillende instellingen op cultuurgebied in Zandvoort. Door deze uitgangspunten verder te ontwikkelen en te hanteren zullen op verschillende niveaus verbindingen gelegd worden. Te weten:

4. Programmering
Presentaties kunnen zowel door de afzonderlijke instellingen zelf worden geprogrammeerd als ook in samenwerking met de andere partners. Samenwerking moet tot een sterker product leiden met een regionaal en (intern)nationaal bereik. In de presentaties zal de nadruk liggen op beleefwaarde. Thema's die zich hiervoor lenen zijn dorpsgeschiedenis, regionale geschiedenis, familiegeschiedenis, landelijk bekende Zandvoorters en gebeurtenissen met een bovenregionaal belang. Dit wordt voor een deel ingegeven door de diverse thema's van de geschiedenis van het Zandvoortse Dorp. Een gemiste kans is bijvoorbeeld het volledig ontbreken van een bezoekerscentrum over Zandvoorts vissersverleden. In alle plaatsen in Nederland, waar men (ooit) aan visvangst deed, is wel een visserijmuseum. In Spakenburg bijvoorbeeld is een Klederdracht en Visserijmuseum waar maar liefst 120 poppen in authentieke klederdracht te bezichtigen zijn alsmede historische overzichten van de visserij in de loop der jaren. Het heeft ruim 40 jaar geduurd voordat men een dergelijke collectie had opgebouwd maar met de beschikbaarheid van een zeer unieke verzameling geluidsapparatuur kan wel een museum worden gerealiseerd wat zowel nationaal als internationaal aanzien zal krijgen. De verwezenlijking van een dergelijk museum in Zandvoort kan niet zonder gemeentelijke steun.

5. Toegankelijk maken
De collectiebeherende instellingen zullen bij het toegankelijk maken van de collecties de onderlinge relaties tussen de collectieonderdelen zichtbaar maken, bijvoorbeeld met gebruikmaking van computertechnieken.

6. Educatie
Educatie in de vorm van producten en activiteiten is een van de speerpunten in de afzonderlijke bedrijfsplannen. In de ontwikkeling van deze producten zullen belangrijke verbindingen worden gelegd. Uitgaande van een door scholieren en studenten te volgen curriculum, zal hieraan door de instellingen gezamenlijk, vanuit de invalshoek van het te vertellen verhaal met behulp van de collectie over Zandvoort, inhoud aan worden gegeven. Behalve een aanbod voor diverse onderwijsinstellingen zal tevens een aanbod worden ontwikkeld voor andere doelgroepen.

7. Financieel/commercieel
Meerwaarde is te verwerven in het afstemmen en verbinden van bedrijfsactiviteiten en de sponsoractiviteiten. Naast de individuele, organisatiegebonden sponsoring streven de partners naar een gezamenlijke sponsoring. Afstemming en verbinding vinden plaats op gebied van merchandising.

8. Documentatie
Zowel het Zandvoorts Museum als het Genootschap Oud Zandvoort hebben een eigen bibliotheek en documentatiemateriaal. Deze voorziening kan ook voor andere toekomstige partners een faciliterende rol vervullen bij het beschikbaar stellen van het te raadplegen materiaal. Daarnaast heeft de Bomschuit Bouwclub een grote kennis van de platbodem. Niet ondenkbaar is, dat er met steun uit het bedrijfsleven een of twee bomschuiten op ware grote worden gebouwd, die in de zomermaanden gebruikt worden voor het maken van pleziervaarten voor de kust.

9. Marketing en communicatie/educatie
De inspanningen op het gebied van marketing- en communicatie worden door samenwerking tussen de medewerkers van de verschillende instellingen afgestemd en verbonden. In gezamenlijkheid zal worden gewerkt aan versterking en verbetering van deze capaciteit.

10. Winkel
Het beheer en exploitatie van de winkel dient te geschieden door een ondernemer. Er wordt naar gestreeft een zg. Erfgoedwinkel te situeren in een van de winkelstraten van Zandvoort.

11. Auditorium
Gestreefd wordt naar een auditorium.

12. Het Louis Davids Carree in ontwikkeling
Om de ambities te kunnen realiseren is het van belang dat de organisatiestructuur en de organisatiecultuur elkaar versterken. In onze perceptie vormen de afzonderlijke (collectiebeherende) instellingen weliswaar de basis van het culturele erfgoed, maar dat is op zichzelf onvoldoende om de ambities te kunnen realiseren. Waar het op aan komt is er voor te zorgen dat deze organisaties elkaar versterken, dat ze gevoed worden met nieuwe kennis en inzichten en er in slagen voortdurend nieuwe antwoorden te vinden op steeds veranderende maatschappelijke behoeften. Het succes is afhankelijk van de attitude van de deelnemende organisaties. Het opereren in het centrum van Zandvoort vraagt van de deelnemers een ondernemende instelling gericht op het zoeken van kansen en het maken van verbindingen. Het vraagt van de partijen om eenheid te vinden in de verscheidenheid. Het gaat uiteindelijk om de mensen die het werk doen. Binnen de aanwezige instellingen is veel kennis en kunde aanwezig. Deze kennis en kunde wordt verdiept en verbeterd. De ambities vragen daarnaast om aanvullende competenties en capaciteiten. Bijvoorbeeld op het terrein van presentatie, beheer en educatie dienen nieuwe activiteiten en producten te worden ontwikkeld. Te denken valt aan een cultuuragenda, waar theatervoorstellingen in een nog te realiseren theater in één adem worden genoemd met nieuwe tentoonstellingen in het Zandvoorts Museum.

13. Overige ontwikkelingen
Het centrum van Zandvoort is het knooppunt in de Zandvoortse cultuur. Ze creëert daartoe een plek en een programma. Een programma dat op intieme, gastvrije en vernieuwende wijze invulling geeft aan de geschiedenis van het voormalige vissersdorp Zandvoort alsmede de kennisverrijking.

12. Geschiedenis ‘School B’ cq Gemeenschapshuis

Het gebouw Gemeenschapshuis, voorheen de Burgerschool, later weer ‘School B’, Wim Gertenbachschool, voormalige bibliotheek annex leeszaal en thans in gebruik als onderdak voor de VVV, de Stichting Welzijn Ouderen Zandvoort en tevens een zalenverhuur-exploitatie, is als één van de weinige gebouwen van Zandvoort, méér dan 100 jaar oud. De straat en pleintje rondom het gebouw doen nog denken aan de tijd van de vroegere functie van het gebouw als school (Schoolstraat, Schoolplein). Het zou ten zeerste een verlies zijn voor het culturele erfgoed van Zandvoort als wederom een oud historisch pand, welke een passende bestemming zou kunnen krijgen in de Zandvoortse gemeenschap, ten prooi zou vallen aan de sloperhamer.



Op de foto links ziet u de meest oudste klassenfoto van school ‘B’. Na gedegen onderzoek door de voormalige chef afdeling Burgerzaken van de gemeente Zandvoort, de heer P. Brune, werd deze foto gedateerd op het schooljaar 1897/1898. Zie hiervoor het boekje “Kent u ze nog…de Zandvoorters” deel 1

Op de foto rechts, welke in hetzelfde boekje “Kent u ze nog…de Zandvoorters” deel 1 door de heer P. Brune gedateerd werd op omstreeks 1895, is de inmiddels verdwenen topgevel en het eveneens verdwenen torentje nog te zien, waardoor we het pand in ieder geval kunnen dateren op zeker 110 jaar oud.





O.L.SCHOOL B 1955.

Om een vergelijk te kunnen trekken, ziet u hierboven een afbeelding van het pand zoals het er midden jaren '50 uitzag. Op de foto eronder ziet u de huidige ingang van de eveneens in het pand gezetelde VVV. Van achterstallig onderhoud is niet veel te zien. Vroeger, eind 19e eeuw, werd er met degelijkheid gebouwd en het pand is in de loop der jaren altijd goed onderhouden geweest. De grote ingang zou ideaal zijn als entree naar een museum van Internationale allure.





Bij het samenstellen van dit voorstel, kwamen we een vooroorlogse luchtfoto tegen van het centrum van Zandvoort. In het middel loopt de trambaan, de huidige Prinsesseweg. Waar de trambaan afbuigt naar links, daar tegenover staat het huidige Gemeenschapshuis. Goed te zien is dat het gebouw eigenlijk uit 4 afzonderlijke gebouwtjes bestaat. Op de foto hieronder, het zal eind jaren '50 zijn, wordt de overbodig geworden rails weggehaald omdat de tramdienst is opgeheven en de bus zijn intrede heeft gedaan. Onbedoeld is het gebouw rechts, het huidige Gemeenschapshuis, op de gevoelige plaat vastgelegd. Toen overleefde het gebouw de tram. Of het gebouw wederom een grote verandering, het Louis Davids Carrée, gaat overleven, ligt aan u.


.